

INHOUDELIJKE VERANTWOORDING

2016 – 2019

INHOUD

1. INLEIDING	3
2. PROGRAMMA 2016-2018	4
2.1 KENNISAGENDA	4
2.2 WERKWIJZE WSDN	4
3. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN 2016 T/M 2018	6
3.1 PASSEND ONDERWIJS EN PASSENDE ARBEID - NIJMEGEN	6
3.2 INTEGRALE LEVENSKWALITEIT - PEEL & MAAS	10
3.3 SOCIALE LEERPROCESSEN - VENLO	13
3.4 BUURTNETWERKEN EEN EENZAAMHEID/SOCIAAL	16
ISOLEMENT - HEUMEN	
3.5 EVALUATIE VAN EFFECTEN	19
3.6 EENZAAMHEID EN SOCIAAL ISOLEMENT	23
3.7 SAMENWERKEN IN DE SOCIALE BASIS	26
3.8 ARMOEDE	29
4. VERLENGING 2019	32
4.1 CONTINUERING VAN DE ACTIVITEITEN	32
4.2 DOORONTWIKKELING VAN DE WSDN	33
4.3 RESULTATEN 2019	35
5. DOORKIJKJE 2020-2022	41
5.1 WERKEN AAN SOCIALE KWALITEIT IN DE SOCIALE BASIS	41
5.2 WERKWIJZE	42
5.3 DE LEERATELIERS	42

1. INLEIDING

Met deze rapportage verantwoorden wij de activiteiten en resultaten van de Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen (WSDN)¹ voor de periode januari 2016 tot en met december 2019. De WSDN is een van de veertien Werkplaatsen Sociaal Domein die in Nederland in 2016 zijn gestart met financiële steun van het ministerie van VWS. Zij vloeiden voort uit de Wmo-werkplaatsen en kregen vanuit het ministerie de opdracht om de focus te verbreden naar de transformatievraagstukken in het hele sociaal domein (Wmo, Jeugd en Participatie).

De WSDN is een regionaal kennisnetwerk in het sociaal domein in de brede regio rond Nijmegen waarin partners uit onderzoek, onderwijs, praktijkorganisaties en gemeenten samenwerken, leren en ontwikkelen aan de hand van een gezamenlijk opgestelde meerjarige kennisagenda met de bedoeling de transformatie in het sociaal domein te ondersteunen.

De trekkers van de WSDN 2016- 2019 waren de gemeenten Nijmegen, Heumen, Peel en Maas en Venlo, met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) als penvoerder. Het eerste kwartaal van 2016 was gericht op het opstellen van de meerjarige kennisagenda.

Dit was een kennisagenda op hoofdlijnen, waarbij ruimte bleef om gedurende de subsidieperiode in afstemming met de partners deze bij te stellen. Door het ministerie van VWS is in eerste instantie subsidie verleend voor de periode 2016-2018, waarna verlenging is gegeven voor continuering van de activiteiten en de doorontwikkeling van de WSDN in 2019.

In de tweede paragraaf van deze rapportage beschrijven wij de programmaliijnen van de kennisagenda en de kenmerken en werkwijze van de WSDN.

In paragraaf drie komen per programmaliijn van de kennisagenda de activiteiten en resultaten aan de orde die in de samenwerking in de periode 2016 tot en met 2018 zijn gerealiseerd.

In paragraaf vier vermelden we de activiteiten en resultaten die in het verlengingsjaar 2019 zijn gerealiseerd ter continuering van het programma. Tevens wordt teruggeblikt op hoe de WSDN in dat jaar is doorontwikkeld met het oog op een nieuwe periode vanaf 2020.

In de vijfde paragraaf geven we een doorkijkje naar de WSDN 2020-2022 waarvoor door het ministerie van VWS inmiddels een subsidie is toegekend.

¹ In de aanvraag werd nog gesproken over Regionaal Kennisnetwerk Transformatie Sociaal Domein. Later is consequent gesproken over de Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen, waarmee herkenbaar werd dat het om een van de Werkplaatsen Sociaal Domein in Nederland gaat.

2. PROGRAMMA

2016-2018

2.1 KENNISAGENDA

Als centrale missie formuleerde het regionaal kennisnetwerk: 'Het samenwerken tussen burgers en professionals aan een samenleving waarin mensen in kwetsbare omstandigheden in de gelegenheid zijn (weer) aangesloten te worden in de samenleving (inclusie) en hiermee de kwaliteit van het eigen bestaan te beïnvloeden'. Vanuit deze missie zijn voor de kennisagenda bij aanvang zes inhoudelijke programmalijnen ontwikkeld, waarvan vier ieder gekoppeld aan een gemeente in de regio en twee gericht op landelijke impact:

- Passend onderwijs en Passende Arbeid - Nijmegen;
- Integrale Levenskwaliteit - Peel en Maas;
- Sociale Leerprocessen - Venlo;
- Buurtnetwerken en eenzaamheid/ sociaal isolement - Heumen;
- Evaluatie van effecten;
- Eenzaamheid en sociaal isolement.

Naast deze zes programmalijnen van de kennisagenda ontstonden er met het regionaal netwerk en in de landelijke samenwerking met de andere werkplaatsen en Movisie ook activiteiten die vooral te maken hebben met

de wijze waarop er in het netwerk van de werkplaats in lokale contexten aan de hand van de zes programmalijnen samen wordt gewerkt, geleerd en ontwikkeld in het sociale domein. De activiteiten die hieronder vallen zijn samengevat onder de noemer *Samenwerken in de Sociale Basis*. Gedurende de subsidieperiode zijn samen met de netwerkpartners verkenningen gestart over het toevoegen aan een nieuwe lijn aan de kennisagenda over *Armoede*. Dankzij een subsidie van ZonMw kon daarvoor een eerste project starten en is het thema in 2019 als regionaal ontwikkelthema aan de werkplaats toegevoegd.

2.2 WERKWIJZE WSDN

Aan iedere inhoudelijke lijn van het programma 2016-2018 was een trekker vanuit de HAN en een trekker vanuit een gemeente verbonden. Zij ondersteunden een duurzaam en tegelijkertijd open en dynamisch leernetwerk van professionals, managers, ambtenaren, docenten, vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en inwoners die zich aan de betreffende programmalijn verbonden hadden. De keuze voor werk-, leer-, en ontwikkelactiviteiten werd door dit netwerk bepaald en uitgevoerd. Deze in-kind

¹ In de aanvraag werd nog gesproken over Regionaal Kennisnetwerk Transformatie Sociaal Domein. Later is consequent gesproken over de Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen, waarmee herkenbaar werd dat het om een van de Werkplaatsen Sociaal Domein in Nederland gaat.

inzet werd vastgelegd via urenstaten en presentielijsten. Waar mogelijk waren studenten (Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Cultureel en Maatschappelijke Vorming, Social Work, Pedagogiek, Ergotherapie, Verpleegkunde) betrokken bij dit netwerk om in het kader van hun opleiding opdrachten uit te voeren die onderdeel vormden van de activiteiten van dit netwerk. De programma-coördinatie van de WSDN lag bij de lector Versterken van Sociale Kwaliteit² van de HAN, een van de vijf lectoraten van het Kenniscentrum HAN Sociaal.

Kenmerkend aan de werkwijze in de leernetwerken rond de programmalijnen zijn de uitgangspunten van transformatieleren die door de Wmo-werkplaatsen zijn ontwikkeld³:

1. Ervaringsleren: het primaat ligt bij de praktijk
2. Benutten van onzeker weten
3. Inductieve kennisontwikkeling
4. Benutten van spanningen en conflicten als vliegwiel voor leren

5. Boundary crossing: het stabiliseren van de transformatie
6. Discursieve betekenisgeving en actieleren
7. Kenniscreatie via trialogisch leren

De geleerde lessen uit de leernetwerken krijgen zoveel mogelijk een plaats in het onderwijs van verschillende opleidingen, zodat ook studenten die niet in een van de leernetwerken kunnen participeren kennismaken met de opgedane inzichten.

De WSDN streeft ernaar leer- en ontwikkelopbrengsten te laten stollen in concrete producten, bruikbaar voor praktijk en onderwijs. Over de activiteiten en resultaten wordt gecommuniceerd via de landelijke site van de werkplaatsen (www.werkplaatsen-sociaal-domein.nl/), via een eigen website (www.han.nl/onderzoek/werkveld/projecten/werkplaats-sociaal-domein-nijmegen/) en via een blog (blog.han.nl/werkplaats-sociaal-domein-nijmegen/).

² Voorheen Lectoraat Lokale Dienstverlening vanuit Klantperspectief

³ Stam, M., & Wilken, J. P. (2015). Zeven principes van transformatieleren. In A. Kooiman, J. P. Wilken, M. Stam, E. Jansen & M. van Biene (red.), *Leren transformeren* (pp.108-124). Utrecht: Movisie/Wmo-werkplaatsen.

3. ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

2016-2018

In deze paragraaf staan per programmalijn van de kennisagenda 2016-2018 een korte beschrijving van de activiteiten en een opsomming van de resultaten vermeld. Ook de activiteiten en resultaten van de later toegevoegde lijnen Samenwerken in de Sociale Basis en de ontwikkellijn Armoede staan hierbij. Per programmalijn is opgenomen:

- De activiteiten die zijn ondernomen;
- De studentprojecten die een bijdrage hebben geleverd aan de activiteiten van die betreffende programmalijn;
- De bijdrage die vanuit die programmalijn aan het onderwijs is geleverd;
- De bijeenkomsten waarin de opgedane kennis en inzichten zijn gedeeld;
- De producten die zijn ontwikkeld;
- De extra financiering die voor die programmalijn is verworven.

De extra financiering die is verworven is opgenomen, omdat deze een extra impuls geven aan de ambities van het regionale netwerk voor die programmalijn van de werkplaats. Activiteiten en resultaten die voortvloeien uit dergelijke aanvullende financiering zijn in deze rapportage niet opgenomen, omdat er geen budget van de WSDN aan is besteed en ze afzonderlijk worden verantwoord naar de betreffende financier.

Aan de diverse programmalijnen is een vervolg gegeven in 2019, het verlengingsjaar. Activiteiten en resultaten die in dat jaar zijn gerealiseerd staan in paragraaf 4.

3.1 PASSEND ONDERWIJS EN PASSENDE ARBEID - NIJMEGEN

ACTIVITEITEN

De HAN werkte samen met de gemeente Nijmegen, ROC Nijmegen, het Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen, welzijnsorganisatie Bindkracht 10 (voorheen Interlokaal-Tandem Welzijn) en jongeren met ervaringen (sinds 2017 verenigd in de Vliegende Brigade) aan deze programmalijn door een antwoord te zoeken op de vraag: Wat zijn de werkzame factoren in het proces van Passend Onderwijs naar Passende Arbeid voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte?

Door studenten zijn 35 jongeren geïnterviewd in de leeftijd van 16-26 jaar over hun ervaringen met dit transitieproces en de ondersteuning die ze daarbij kregen. De resultaten van de analyse van deze interviews zijn gepubliceerd in een artikel in Journal of Social Intervention. Deze resultaten zijn ook gedeeld en gedeuid in een actie-leertraject met professionals van Bindkracht 10 (jongerenwerker),

ROC Nijmegen (afdeling Passend Onderwijs), Entrea Jeugdzorg (jeugdhulpverlener), Mee Gelderse Poort (consulent), Werkbedrijf Nijmegen (consulent), HAN (studieloopbaanbegeleider) en R75 (jongerenwerker). Deze professionals verkenden met elkaar, op basis van de ervaringen van de jongeren, de mogelijkheden om de ondersteuning aan jongeren te verbeteren en om dit direct ook in hun eigen praktijk te realiseren.

Als verdieping is een casestudy uitgevoerd bij één jongere om te doorgronden hoe de samenwerking van professionals en de samenwerking tussen professionals en de jongere praktisch vorm krijgt. Aanvullende inzichten zijn verkregen via studenten van de lerarenopleiding die bij verschillende opleidingen van het ROC in kaart brachten hoe leraren rekening houden met verschillen in ondersteuningsbehoeften tussen studenten en hoe studenten deze verschillen zelf ervaren. Een laatste studentproject richtte zich op de vraag welke vormen van ervaringsdeskundigheid kunnen bijdragen aan passend werk voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Tevens verkenden deze studenten hoe werkgevers ervaringsdeskundige jongeren inzetten om de arbeidsparticipatie van jongeren met een ondersteuningsbehoefte te bevorderen. Ook

deze inzichten van deze studentprojecten zijn in het actieertraject geduid op de betekenis hiervan voor hun eigen werk in de praktijk.

Tussentijds zijn kennis en inzichten uit deze programmalijs gedeeld in een bijeenkomst met de regionale partners van de WSDN en in verschillende workshops, presentaties en gastlessen voor onderwijs en werkveld. Alle resultaten zijn opgenomen in een eindrapport, waarin ook de ontwikkelde methode 'de Spiegeltent' beschreven is.

In 2018 is een start gemaakt met het verkennen of meerdere partijen in de regio interesse hebben om aan te haken bij een vervolg op deze programmalijs. Vanuit deze programmalijs en de partners die hierbij betrokken waren ontstonden ook eerste verkenningen voor een nieuwe programmalijs voor de WSDN over armoede (zie 3.8).

STUDENTPROJECTEN

- Van Onderwijs naar arbeidsmarkt. De leefwereld van jongeren in een kwetsbare positie in Nijmegen (2016);
- Zo gek nog niet! Een kwalitatief, narratief onderzoek naar de leefwereld van jongeren met een psychische beperking op het gebied van onderwijs, arbeid en de overgang daartussen (2016);

- Hoe wil ik geholpen worden bij het vinden van passend werk? Zelfregie voor jongeren in het proces naar werk (2017);
- Zelfregie voeren in het proces naar werk (2017);
- Lerende Professionals en Passend Onderwijs (2018);
- Baas in eigen loopbaan. Casestudy (2018);
- Een kwalitatief onderzoek naar de vorm van ervaringsdeskundigheid die kan bijdragen aan de arbeidsparticipatie van jongeren met een ondersteuningsbehoefte (2018);
- De inzet van ervaringsdeskundigheid. Een kwalitatief onderzoek naar meningen en ideeën van werkgevers (2018);
- Onderzoeksactiviteiten door Leraren in opleiding van de faculteit educatie bij ROC Nijmegen:
 - Door ervaring leert men (2017).
 - Passend Onderwijs (2017).
 - Executieve functies op het leerplein (2017).
 - Ren op je eigen tempo naar de finish: Een onderzoek naar keuzewerktijd-uren (2017).
 - Verschillen tussen studenten: Omgang met gedragsstoornissen in de klas (2017).

- Foreign language anxiety: Een onderzoek naar taalangst binnen het vak Engels op het mbo (2017)
- Rekening houden met getraumatiseerde studenten in het MBO-onderwijs (2018).

BIJDRAGE AAN ONDERWIJS

Vanuit deze programmaliijn hebben (tussentijdse) resultaten een plaats gekregen in het onderwijs:

- Gastcollege narratief onderzoek naar passend onderwijs, Lerarenopleiding (2016);
- De verbinding tussen participatiewet en Wmo: Gastcollege post-bachelor opleiding 'De Effectieve Klantmanager Voor Arbeid en Kansen (VAK)' (2016, 2017 en 2018);
- Workshop Narratieve analyse onderzoekskring studenten educatie PoPa (2016 en 2017);
- Narratief Interviewen training studenten PoPa (diverse opleidingen) (2016, 2017 en 2018).

KENNISDELINGBIJEENKOMSTEN

van Hal, L. (2016)

Over hoe inclusieve strategieën onbedoeld mensen uit kunnen sluiten.

Presentatie tijdens vakoverleg arbeidsdeskundigen UWV regio Arnhem-Nijmegen.

van Hal, L. (2016).

'Hoe zetten we de participant in haar kracht? Waarom dat de verkeerde vraag is'.

Nijmegen: Congres: De participatiewet.

Georganiseerd door Driestroom en LUX congres.

van Hal, L. (2016).

Van passend onderwijs naar passende arbeid vanuit ervaringsdeskundigheid.

Den Haag: presentatie bij ministeries OCW en SWZ.

Meesters, J.(2017)

Presentatie. Van Passend Onderwijs naar Passende Arbeid, de leefwereld van kwetsbare jongeren in Nijmegen.

Regionale uitwisseling. Nijmegen: Allesbinder.

Meesters, J., Bodegom, B. van. (2017)

De spiegeltent 1.

Actieleerbijeenkomst Passend Onderwijs Passende Arbeid. Nijmegen.

Meesters, J., Bodegom, B. van. (2017)

Presentatie Meet&Eat.

Inzet ervarings-deskundigheid binnen Passend Onderwijs en Passende Arbeid, Nijmegen.

Meesters, J., Bodegom, B. van. (2017).

De spiegeltent 2.

Actieleerbijeenkomst Passend Onderwijs Passende Arbeid. Nijmegen.

Verharen, L. (2017)

De Werkplaatsen Sociaal Domein.

Presentatie tijdens regionale uitwisseling over Passend onderwijs en Passende Arbeid. Nijmegen: Allesbinder.

Bodegom, B. (2018).

In gesprek met werkgevers.

Workshop van Passend Onderwijs naar Passende Arbeid

Meesters, J. (2018).

De Spiegeltent.

Workshop op conferentie Do we Care

Meesters, J. (2018).

De Spiegeltent.

Workshop Samen opleiden vanuit nieuwsgierigheid.

Meesters, J. (2018).

Workshop van Passend Onderwijs naar Arbeid.

Meesters, J., Stolk, C. (2018).

Workshop Passend Onderwijs Passende Arbeid.

Meesters, J., van Bodegom, B. (2018).

Workshop Passend Onderwijs Passende Arbeid.

Verharen, L. (2018)

Participatie en Wmo vanuit leefwereldperspectief. Gastcollege opleiding klantmanagers, Senzer Helmond.

PRODUCTEN

Bodegom, B., Meesters, J. & Verharen, L. (2018)

Samen leren, samen werken. Van Passend Onderwijs naar Passende Arbeid voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Eindrapport WSDN 2016-2018. Nijmegen: HAN, Binkracht10, Nijmegen.

Gerritsen, M. Hal, L. van, Meesters, J., Bodegom, B. van, Verharen, L. (2018).

Hoe past het? Een kwalitatieve analyse van narratieven van jongeren met een onder-

steuningsbehoefte op het gebied van passend onderwijs en passende arbeid. Journal of Social Intervention: Theory and Practice. 27(1), pp.4–23. DOI: doi.org/10.18352/jsi.546

Verharen, L. (2017)

Webinar: De verbinding tussen participatiewet en Wmo. post-bachelor opleiding 'De Effectieve Klantmanager Voor Arbeid en Kansen (VAK)'

VERWORVEN EXTRA FINANCIERING

In 2017 heeft de HAN een promotiebeurs toegekend aan docent-onderzoeker Maritza Gerritsen. Het promotieonderzoek vloeit voort uit het thema Van Passend Onderwijs naar Passende Arbeid van de WSDN en zal daaraan verbonden blijven. Promotoren zijn prof. dr. Evelien Tonkens en prof. dr. Margo Trappenburg van de Universiteit voor Humanistiek te Utrecht en co-promotor is dr. Lisbeth Verharen van de HAN.

3.2 INTEGRALE LEVENSKWALITEIT - PEEL & MAAS

ACTIVITEITEN

De activiteiten binnen deze lijn vormen een vervolg op jarenlange samenwerking in

voorheen de Wmo-werkplaats en zijn een continuering van het werken met de kracht van verhalen in het leren en ontwikkelen in het sociaal domein.

Samen met consultants en gezinscoaches zijn enkele Doe Mee- bijeenkomsten georganiseerd (een methode die eerder in Peel en Maas is ontwikkeld om het verhaal van de inwoner centraal te stellen) als onderdeel van hun 'gereedschapskist' in het integraal werken. Consultants en gezinscoaches ontwikkelden vaardigheden om samen met inwoners, vrijwilligers en andere beroepskrachten aan te sluiten bij de behoeften en mogelijkheden van de inwoner met een ondersteuningsvraag en hem/haar aan te spreken in zijn/haar kracht bij het krijgen van overzicht en inzicht in de vraag en de factoren hier omheen.

Daarnaast is er een evaluatiewerkplaats ingericht waar onderzoekers, beroepskrachten, beleidsmakers én burgers samen met elkaar de effecten van de aanpak in Peel en Maas onderzoeken en op basis daarvan doorontwikkelen. Beroepskrachten zijn getraind in het gebruik van de effectencalculator zodat zij in staat zijn zelf en met elkaar hun werk te evalueren. Het instrument Effectencalculator – dat in de gemeente Peel en Maas is ontstaan – is doorontwikkeld en in verschillende vormen ingezet.

(zie: effectencalculator.nl/effectencalculator/). Effectencalculator en Effectenarena maken onderdeel uit van de monitoring van Peel en Maas.

De Effectencalculator is bedoeld voor evaluaties van individuele casuïstiek. Vanuit de lijn Evaluatie van effecten (zie 3.5) is daarom gewerkt aan een instrument om collectieve aanpakken te evalueren waarmee ook algemene voorzieningen, zoals de dorpsdagvoorzieningen en de Theaterwerkplaats Mafcentrum geëvalueerd kunnen worden.

De in 15 jaar ontwikkelde visie en aanpak op integrale levenskwaliteit en de evaluatie daarvan heeft de gemeente Peel en Maas vastgelegd in de publicatie Zelfsturing 3.0. In een regionale kennisuitwisseling met de diverse partners van de WSDN zijn in 2018 in Beringe de geleerde lessen gedeeld en besproken.

De gemeenten in Noord-Limburg werken nauw samen, onder ander via het Regionaal management Team Noord-Limburg. Op verzoek van de gemeente Peel en Maas is besloten om te verkennen of de samenwerking met de WSDN aan de hele regio Noord-Limburg verbonden kan worden. Daartoe is de HAN aangesloten bij een aantal bijeenkomsten en overleggen in de regio.

KENNISDELINGBIJEENKOMSTEN

Brink, C. & Jansen, E. (2018)

Gemeenschapsontwikkeling en integraal werken. Dialoog en reflectie.

Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

Heijden, B. van der & Teeuwen, M. (2018)

Gemeenschapsontwikkeling en integraal werken. Pilot jeugd van 17-27.

Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

Holtus, H., Goor, W. van den, Douma, S. & Wismans, G. (2018)

Nieuwkomers gemeenschap Baarlo (brug: erbij horen).

Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

Joore, J. (2018)

Effectencalculator en Effectenarena ontwikkelingen in Peel en Maas.

Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

Joore, J. & Genders, R. (2018)

Effectenarena en Effectencalculator Theaterwerkplaats MAF (brug: van individu naar collectief).

Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

Kwakernaak, M. & Deuten, J. (2017).

Training Effectencalculator lokale professionals Peel en Maas. Huis van de Gemeente, Panningen.

Lierop, I. van, Goes, H. & Thijssen, E. (2018)

Gemeenschapsontwikkeling en integraal werken. Pilot huisartsen.

Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

Schmitz, G. (2018)

Gemeenschapsontwikkeling en integraal werken. Visie en missie gemeente Peel en Maas.

Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

Sijmons, M. (2018)

Gemeenschapsontwikkeling en integraal werken.

Pilot ergotherapie. Regionale uitwisseling WSDN. Beringe: Gemeenschapshuis de Wieksjlaag.

PRODUCTEN

Gemeente Peel en Maas (2017) Zelfsturing 3.0 15 jaar gemeenschapsontwikkeling door zelfsturing in de gemeente Peel en Maas.

www.peelenmaas.nl/data/downloadables/3/8/9/zelfsturing-30.pdf

3.3 SOCIALE LEERPROCESSEN - VENLO

ACTIVITEITEN

In Venlo heeft de WSDN gewerkt aan de ontwikkeling van een lerend netwerk. Het traject startte met de 'Venlo-droom' van een groep geïnspireerde mensen: een wethouder, bestuurders en directeuren. Zij wilden het anders doen in het sociaal domein. Na een werkbezoek aan Zweden wilden zij voortaan 'het meest wezenlijke' gaan doen. Vanuit de WSDN hebben de HAN en de wijkteams hierin samengewerkt. Onder meer door tekorten in het sociaal domein liepen de oorspronkelijke plannen anders. Maar juist daardoor kwam de boel in beweging: er was noodzaak om het inhoudelijke gesprek met elkaar te voeren. Het bamboebos werd als metafoor genomen voor het lerend netwerk: een lerend netwerk als een organisch groeiend levend netwerk, als bamboe. Bamboe symboliseert de oncontroleerbaarheid van leerprocessen. In Venlo leerden we dat je die niet van bovenaf kunt plannen. Wat wel werkt is een perspectief van onderop nemen en plekken creëren waar dat leren ontstaat en gedijt. Het bleek van belang om verbindingen die gaandeweg gemaakt werden te faciliteren. Dan wordt zo'n netwerk, net als een bamboebos, heel sterk en veerkrachtig. Om

het lerend netwerk te ondersteunen werd een leerarrangement ontwikkeld en de teams getraind. Het lerend netwerk ontwikkelde het manifest Bewonersondersteuning en leerde aan de hand van casuïstiek uit de praktijk over de kwesties en de keuzes rond het samen leren transformeren.

Vanuit dit traject in Venlo nam de associate lector die aan de WSDN verbonden is deel aan de landelijke werkgroep Lerende Praktijken. De geleerde lessen uit Venlo werden verbonden aan de lessen van andere werkplaatsen om zo met elkaar verder te bouwen aan kennis en inzichten over de werkzame factoren in lerende praktijken en werd gewerkt aan een gezamenlijke publicatie die in 2019 is verschenen (zie paragraaf 4).

De geleerde lessen uit Venlo speelden ook een belangrijke rol binnen de andere programmalijnen van de WSDN, waar in lokale netwerken aan inhoudelijke programma's werd gewerkt en geprofiteerd werd van de kennis en inzichten over hoe samen werken, leren en ontwikkelen in netwerken tot bloei kan komen. In een regionale uitwisseling met de partners van de WSDN in 2018 is met elkaar gereflecteerd op het traject in Venlo en de betekenis voor de andere programmalijnen.

STUDENTPROJECTEN

- Dromen van Beter - leergeschiedenis Venlo (2018): bestaande uit 3 studenten projecten (Toegepaste psychologie; Sociaal Pedagogische Hulpverlening; Maatschappelijk Werk en Dienstverlening).

BIJDRAGE AAN ONDERWIJS

- Gastcolleges actie leren Urban Professional (2016);
- Gastcollege actie leren (2017);
- Gastcolleges: Actieleren & Samenwerken in netwerken (2018);
- Gastcollege Master Community Development, HU (2018).

KENNISDELINGBIJEENKOMSTEN

Gradener, J., & Jansen, E. (2016).

Studying community-based social work practices, and the deliberating social worker: Lessons for further theoretical specifications. Paper presented at the European Conference for Social Work Research, March 29 – April 1, Lisbon.

Jansen, E. (2016).

Samenwerken met de Werkplaatsen Sociaal Domein.
Presentatie tijdens bijeenkomst MBO- raad, 14 januari, Utrecht.

Jansen, E. (2016).

Inspiratiecollege Partnerschapskaart. Presentatie voor netwerkpartners van de Allesbinder, 5 april, Nijmegen.

Jansen, E. (2016).

We are bamboo: social innovation in the civil society.
Guest lecture in the honours curriculum of Radboud University, February 18, Nijmegen.

Ehlebracht, M. (2018)

Casus Collectieve oplossingen.
Co-designsessie tijdens regionale uitwisseling WSDN. Venlo: Stads Kantoor.

Heessels, M. (2018)

Casus eenzaamheid en sociaal isolement.
Co-designsessie tijdens regionale uitwisseling WSDN. Venlo: Stads Kantoor.

Jansen, E. (2016).

Workshop netwerkgericht werken in de wijk. Wijkteamcoördinatoren Venlo.

Jansen, E. (2017).

Facilitering Studiedag
Bewonersondersteuners Venlo.

Jansen, E. (2017).

Manifest Bewonersondersteuning.
Presentatie tijdens Studiedag BWO Venlo,
23 januari.

Jansen, E. (2017).

Studieochtend Wijkteams Venlo.

Jansen, E. (2017).

Inspiratiecollege Werken met
partnerschappen.
Presentatie bij Allesbinder, 4 mei 2017.

Jansen, E. (2017).

Workshop partnerschaps-kaart.
Netwerk Reisgezelschap kunst en
maatschappelijke inclusie.

Jansen, E. (2017).

Sociale actie door dialoog: van individuele
betekenisgeving naar sociale arrangementen.
Lunchlezing 16 mei 2017, Radboud
Universiteit, faculteit der Letteren.

Jansen, E. (2017).

Sociale actie door dialoog: van individuele
betekenisgeving naar sociale arrangementen.
Lezing voor medewerkersdag Het PON,
Nijmegen 9 juni 2017.

Jansen, E. (2018).

Het cultiveren van bamboe: lerende prakti-
jken in sociaal domein Venlo.
Regionale uitwisseling WSDN.
Venlo: Stadskantoor.

Jansen, E. (2018).

Wij zijn bamboe.
Keynote bij Venlodag Buurteams Venlo, 15 juni.

Jansen, E. (2018).

Wij zijn bamboe.
Keynote tijdens Kickoff wijkteams Gemeente
Venlo, 9 januari, Venlo.

Jansen, E. (2018).

Wij zijn bamboe.
Lezing bij Stichting Medrie, 31 mei, Zwolle.

Jansen, E., & Ehlebracht, M. (2018).

Training wijkteams Venlo.

Jansen, E. & Haanraads, E. (2018)

Casus organisatiebelangen, identiteiten en
loyaliteiten.
Co-designsessie tijdens regionale
uitwisseling WSDN. Venlo: Stadskantoor.

Thissen, M. & Haanraads, E. (2018)

Visie en aanpak sociaal domein Venlo.
Regionale uitwisseling WSDN.
Venlo: Stadskantoor.

PRODUCTEN

Biene, M. van, Quint, P. & Jansen, E. (2016)

Leerarrangement leercoaches sociale wijkteams gemeente Venlo.

Jansen, E. (2017).

Handig kader voor wijkprofessional: Capability approach schept mogelijkheden in de wijk. Sozio, 2017(2), 10-13.

Jansen, E., Meesters, J., Kindt-van Esch, M., Hendriks, I., & Verharen, L. (2018).

Kritisch en krachtig: Sociale innovatie in professionele leergemeenschappen. In: Karré, P., Dagevos, H., & Walraven, G. (red.), Sociale innovatie in de praktijk. Assen: Van Gorcum.

Jansen, E., Sprinkhuizen, A., Veldboer, L. Verharen, L. & De Waal, V. (2016)

Kwesties en keuzen in wijkgericht werken. Essay. Utrecht: Movisie.

Kooiman, A. & Yperen, P. van (2018)

Hoe je lerende netwerken stimuleert. Movisies, nov. pp 8-9. Utrecht: Movisie
WSDN Venlo (2017) Manifest
Bewonersondersteuning.

VERWORVEN EXTRA FINANCIERING

ZonMw heeft aan de academische werkplaats AMPHI (Publieke Gezondheid) subsidie toegekend voor een vierjarig project Samen Leren voor Gezond Gewicht in Rivierenland. De WSDN is partner in dit project en draagt met name bij aan het onderdeel Samen Leren.

3.4 BUURTNETWERKEN EEN EENZAAMHEID/SOCIAAL ISOLEMENT - HEUMEN

ACTIVITEITEN

In deze programmalijn werkten diverse partners uit Heumen (Stuurgroep eenzaamheid Heumen, bewonersteam eenzaamheid, inwoners, BAR, KBO, RIBW, Sterker Sociaal Werk, Vluchtelingenwerk, Dichterbij, Pluryn, Driestroom, Mantelzorg Heumen, Malderburch, Gemeente Heumen, Oosterpoort, ZZG Zorggroep, Gezondheidscentra Samen Gezond, de Buurderij, Zonnebloem, Forte Welzijn) en de HAN samen aan het ontwikkelen van een Heumense aanpak eenzaamheid.

Veel pogingen om eenzaamheid te verminderen zijn weinig effectief, omdat ze niet aansluiten bij de mensen. Om een aanpak

op maat te ontwikkelen, waren de ervaringen van inwoners daarom het startpunt van deze programmaliijn. Studenten interviewden 85 inwoners tussen de 18 en 86 jaar oud, uit de verschillende kernen van Heumen. Omdat eenzaamheid niet alleen een individuele ervaring is, maar een wisselwerking met de omgeving, zoals relaties en de brede gemeenschap, zijn de ervaringen van bewoners met eenzaamheid geanalyseerd vanuit de vier condities van sociale kwaliteit (zie ook 3.7):

1. Ervaringen met eenzaamheid vanuit het individu; krijg je de mogelijkheden om te mogen worden en zijn wie je bent?
2. De betekenis van sociale contacten; is er sprake van samenhang en verbondenheid vanuit gedeelde normen en waarden, waarin eenieder kan bijdragen?
3. De betekenis van de gemeenschap; staat de gemeenschap open en is die toegankelijk voor iedereen?
4. De betekenis van sociaal economische zekerheid; zijn de basisbehoeften als inkomen, woonomgeving en veiligheid geborgd?

Aan de resultaten zijn vervolgens door de diverse partijen acties verbonden die samen tot de Heumense aanpak tegen eenzaamheid hebben geleid. Een daarvan was een advies

van de Stuurgroep eenzaamheid aan de gemeente Heumen om dorpsverbinders aan te stellen die een belangrijke rol kunnen spelen in het verbinden van signalen, behoeften en activiteiten. Ook ontstond vanuit de analyse met de vier condities van sociale kwaliteit, waarvan sociaal economische zekerheid er een van is, inzicht in de wisselwerking tussen diverse sociale vraagstukken zoals eenzaamheid en armoede. De HAN sloot aan bij het Platform Armoede en Schulden in Heumen om gezamenlijk te verkennen of armoede een nieuwe programmaliijn kon worden in de WSDN (zie 3.8). Op basis van de inzichten uit de verhalen van inwoners organiseerden studenten en docenten van de HAN samen met het bewonersteam eenzaamheid uit Heumen projecten met statushouders, mantelzorgers, mensen met LVB, Wijkkamer van de RIBW en ouderen. Tevens is in Heumen het door HAN Sociaal ontwikkelde spel Kletsborden geïntroduceerd, een spel over en voor betekenisvol contact. De gemeente heeft het aangeboden aan alle maatschappelijke organisaties in Heumen, uit terugkoppeling is gebleken dat het op verschillende plekken wordt gespeeld.

Mede doordat de trekker vanuit de HAN verbonden is aan de minor zingeving kregen

resultaten structureel een plaats in dit onderwijs. Deze programmalijn stond in voortdurende wisselwerking met de landelijke lijn over eenzaamheid en sociaal isolement (zie 3.6): resultaten uit de Heumense ontwikkelingen werden ingebracht in de landelijke lijn en landelijke kennis en inzichten werden ingebracht bij de activiteiten in Heumen.

Ook was deze programmalijn een belangrijke inspiratiebron voor het thema Samenwerken in de Sociale Basis (zie 3.7), wat werd ingebracht in de activiteiten van de landelijke werkgroep Versterken van de Sociale Basis van de werkplaatsen Sociaal Domein en Movisie en in het landelijk leertraject van het programma Sociaal Domein over het versterken van de sociale basis.

STUDENTPROJECTEN

- Oog voor Elkaar - Talent in de Wijk (2016);
- Diversiteit en eenzaamheid (2017);
- Welkom in de Wijkkamer (2017);
- Oog voor Elkaar - Talent in de Wijk (2017);
- 2 projecten Eenzaamheid en sociale verbindingen met mensen met LVB (2018);
- Vinden en verbinden Nijmegen en Heumen (2018);
- Dementievriendelijk wonen (2018);
- Verbinden studenten en statushouders (2018).

BIJDRAGE AAN ONDERWIJS

- Gastcolleges Integrale aanpak eenzaamheid in de wijk, CMV (2017, 2018);
- Gastcolleges eenzaamheid (diverse opleidingen) (2016, 2017 en 2018);
- Kletsborden. Spel over betekenisvol contact (diverse opleidingen) (2017 en 2018);
- Minor zingeving (2016, 2017, 2018).

KENNISDELINGBIJEENKOMSTEN

Heessels, Prudon, Damoiseaux, (2016).

Presentatie eenzaamheidsonderzoek, Werkconferentie Wonen, Welzijn, Zorg Heumen.

Heessels, M. (2017).

Betekenisvol verbinden statushouders en jongeren.

Overleg algemene samenwerking gemeente Heumen en HAN. Malden.

Heessels, M., Festen, J. (2017).

Behoeftte aan betekenisvol contact.

Voortgang onderzoek eenzaamheid gemeente Heumen, Werkconferentie Heumen, Malden.

Heessels, M. (2018)

Casus eenzaamheid en sociaal isolement.

Co-designsessie tijdens regionale uitwisseling WSDN. Venlo: Stads kantoor.

Heessels, M., Prudon, A. (2018).

Samen pakken we eenzaamheid aan,
Werkconferentie Heumen, Malden.

Heessels, M. (2018).

Is dan niets effectief? Over 'de' aanpak
van eenzaamheid.

Presentatie Netwerk 100, Nijmegen.

Verharen, L. (2018)

Eenzaamheid en betekenisvol contact.
Werkgroep eenzaamheid Hatert. Nijmegen:
wijkcentrum Hatert.

Heessels, M. (2018).

Presentatie Leerwerkplaats Sociaal
Domein Heumen en officiële toetreding,
werkconferentie, Heumen.

PRODUCTEN

Heessels, M., Peelen, J., Hermsen, J. (2017).

Eenzaamheid en Verbondenheid. Deelmodule
Veilig ouder worden Lingewaard. Nijmegen:
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

blog.han.nl/werkplaats sociaal domein-nijmegen/files/2017/12/Onderwijsmodules-Veilig-Ouder-Worden_Eenzaamheid_DefinitiefMHJP.pdf

Heessels, M., Prudon, A. (2017).

Samenvatting Onderzoeksprojecten Een-
zaamheid Gemeente Heumen in samen-
werking met Hogeschool van Arnhem en
Nijmegen, professionals en bewoners.
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen:
Nijmegen.

Heessels, M. (2018).

Concept Heumense aanpak eenzaamheid
(2018), interne publicatie.

3.5 EVALUATIE VAN EFFECTEN

ACTIVITEITEN

De WSDN heeft regionaal en landelijk een naam opgebouwd in expertise op het gebied van evalueren van sociale interventies. Hierin wordt al jarenlang samengewerkt met Jochum Deuten advies & onderzoek, Verweij Jonker Instituut, Ecorys en Rebel. Een van de producten die vanuit de samenwerking is voortgekomen is de Effectencalculator. Ambitie voor de WSDN in 2016-2018 waren het doorontwikkelen van varianten van de Effectencalculator, het introduceren van het thema en de Effectencalculator in het onderwijs en het landelijk verder delen van de expertise. Al vrij snel kwam daar de wens bij om gezamenlijk een instrument te ontwikkelen

dat collectieve aanpakken kan evalueren (zie ook 3.2). Naast de hiervoor genoemde landelijke partijen werd uit het netwerk van de WSDN hieraan bijgedragen door Interlokaal, Tandem welzijn en de sociaal wijkteams uit Nijmegen, Buurtplein uit Doetinchem en Sociaal Werk Nederland. In 2016 is gestart met de ontwikkeling van het Effectenplein op basis van de kennis en inzichten uit praktijk en wetenschap van de partners in dit netwerk. In 2017 is het instrument getest met en door de partners in het netwerk en sinds 2018 wordt het instrument door de partners en anderen gebruikt voor het evalueren van collectieve aanpakken en is kennis over deze manier van evalueren gedeeld via diverse regionale en landelijke bijeenkomsten, waaronder in een themabijeenkomst van het landelijk leertraject Versterken van de sociale basis van het Programma Sociaal Domein.

De Effectencalculator, het eerder ontwikkelde instrument voor het evalueren van aanpakken die gericht zijn op individuen/ gezinnen, kon zich doorontwikkelen doordat tal van organisaties en gemeenten vroegen om evaluaties met het instrument. Zie: effectencalculator.nl/category/berichten/ Het was niet nodig om budget van de WSDN te gebruiken voor deze evaluaties, omdat de opdrachtgevers deze financierden (marktopdrachten). Wel werd door de WSDN en het landelijk netwerk via

dergelijke evaluatieopdrachten gewerkt aan varianten van de Effectencalculator. Er werd een landelijke vakgemeenschap van Effectencalculators opgericht die de opgedane inzichten over varianten met elkaar deelden. Ook zijn gaandeweg steeds meer docenten van de HAN, maar ook van andere hogescholen betrokken geraakt bij en getraind in het werken met de Effectencalculator en het Effectenplein waardoor het evalueren van sociale interventies steeds beter een plek heeft gekregen in het onderwijs.

Tevens was de WSDN betrokken bij de oprichting van het landelijk Kennis Netwerk Narratief Verantwoorden in het Sociale domein. Vanuit veel gemeenten is er behoefte aan deze andere manier van verantwoorden om beter zicht te krijgen op wat aanpakken in het sociaal domein te weeg brengen.

BIJDRAGE AAN ONDERWIJS

- Training Effectencalculator voor studenten (2016);
- Training Effectencalculator voor docenten (2017 en 2018);
- Inspiratiecollege Effectencalculator. (2016);
- Workshop Effectencalculator op symposium De Pedagoog anno 2017. (2017);
- Werkcolleges kennisoverdracht Effectencalculator. (2018);

- Gastcolleges Zinvol Evalueren. Social Work deeltijd. (2018);
- Gastcollege Effectencalculator binnen de minor innoveren in de wijk (2018).

KENNISDELINGBIJEENKOMSTEN

Kwakernaak, M. (2016)

Werkconferentie vakgemeenschap Effectencalculator. HAN, Nijmegen.

Kwakernaak, M. & Deuten, J. (2016).

The outcome generator.
Presentatie op EES Conference, Maastricht.

Pannekeet, M. & Kwakernaak, M. (2016).

Evalueren Nieuwe Stijl in het jeugd domein: voorkomen uithuisplaatsing en de Effectencalculator.
Congres Academische Werkplaats Jeugd Zuid-Holland Zuid.

Jansen, E., & Brummel, A. (2017).

Tussen bedoelde insluiting en onbedoelde uitsluiting: Een capability evaluatiekader voor sociale interventies.
Workshop tijdens de Conferentie Samen leren en ontwikkelen voor een inclusieve samenleving. Utrecht: MOVISIE, 8 november 2017.

Kwakernaak, M. & Zwartsenberg, W. (2017).

Het Effectengesprek: Evalueren van collectieve interventies.
Workshop op conferentie Tandem/ Inter-Lokaal. Goffertstadion, Nijmegen.

Kwakernaak, M., Zijl, A. van & Zwartsenberg, W. (2018)

Effectenplein.
Presentatie bij Leids Congres Samenwerken in de wijk. 12 juni 2018.

Verharen, L. (2017)

Evalueren met de effectencalculator.
Presentatie tijdens expertmeeting RAAK-project Optimale ondersteuning van burgers. Zuyd Hogeschool, Sittard.

Brink, C. (2018)

Training Effectencalculator voor docenten en onderzoekers binnen de HAN.

Brink, C. & Verharen, L. (2018)

Uitwisselingsbijeenkomst
Effectencalculator in onderzoek en onderwijs. HAN.

Brink, C.M. (2018).

Effectenplein. Evaluatie-instrument collectieve aanpakken.

Presentatie themabijeenkomst landelijk programma Sociaal Domein, Leertraject Versterken Sociale Basis.

Brink, C.M. (2018).

Effectenplein. Instrument voor de evaluatie van collectieve aanpakken.

Presentatie bij de Adviescommissie Effectieve Sociale Interventies.

Brink, C.M. (2018).

Impact en betekenis. Tellen en vertellen. Presentatie bij netwerk maatjesprojecten Nijmegen.

Brink, C.M. (2018).

Verhalen van effecten.

Presentatie bij minisymposium 'De waarde van verhalen bij de decentralisaties in het sociaal domein'. VNG, Netwerk Directeuren Sociaal Domein, ministerie van BZK.

Utrecht: Stadkantoor.

Brink, C.M. (2018).

Effectenplein. Evaluatie-instrument collectieve aanpakken.

Presentatie Kennislunch HAN SOCIAAL
Brink, C.M. (2018). Effectenplein. Instrument

voor de evaluatie van collectieve aanpakken. Presentatie tweedaagse Lectorenplatform in Leeuwarden.

PRODUCTEN

Kwakernaak, M., Deuten, J., Biene van M., Vos, W., Hamdi, A. (2016).

De Effectencalculator. Evalueren Nieuwe Stijl. Utrecht: Movisie.

Movisies (2018)

Collectieve interventies evalueren met het Effectenplein. www.movisie.nl/sites/default/files/bestanden/documenten/movisies/movisies-2018-1/files/assets/common/downloads/page0026.pdf

Effectenplein. (2018)

Instrument voor het evalueren van collectieve interventies. www.effectenplein.nl

Trainingsopzet voor Effectencalculator en Effectenplein.

VERWORVEN EXTRA FINANCIERING

In 2018 heeft de HAN een promotiebeurs toegekend aan docent-onderzoeker Thomas Noordink. Het promotietraject naar het Meten van Empowerment maakt onderdeel uit van het thema 'Evaluatie van effecten'.

Promotoren zijn prof. dr. Tine van Regenmortel en prof. dr. René Schalk van de Universiteit

voor Humanistiek te Tilburg University en co-promotor is dr. Lisbeth Verharen van de HAN.

Daarnaast zijn er tal van evaluaties uitgevoerd met Effectencalculator en Effectenplein (bijvoorbeeld in Arnhem, Nijmegen, Zutphen, Epe en Nijkerk) gefinancierd door de opdrachtgever.

3.6 EENZAAMHEID EN SOCIAAL ISOLEMENT

ACTIVITEITEN

Deze programmalijn is nauw verbonden met die over buurtnetwerken en eenzaamheid/sociaal isolement in Heumen (zie 3.4). Het verschil is dat deze lijn over eenzaamheid en sociaal isolement voortborduurde op de samenwerking met andere hogescholen en Movisie in het bundelen van kennis en inzichten op dit thema. Vanuit de Wmo-werkplaats is deze samenwerking ontstaan en samen het handboek 'eenzaam ben je niet alleen' en een training signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid ontwikkeld. In 2016 is hieraan vervolg gegeven door samen te publiceren over een onderzoek naar de effecten van de training en door gezamenlijk een bijdrage te leveren

aan het handboek Werken in de Wijk van Wilken & Van Bergen (2016).

De samenwerking met Movisie op het thema eenzaamheid is versterkt. De WSDN heeft meegedacht over de ontwikkeling van de training van Movisie Verbinden met Eenzaamheid. Zie: www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2018-05/handleiding%20training%20verbinden%20met%20eenzaamheid-GHD_0.pdf

Movisie en de WSDN hebben ook samen opgetrokken in het meedenken met VWS over het programma Een tegen eenzaamheid. De kennis en producten op het thema eenzaamheid van de verschillende werkplaatsen sociaal domein in het land hebben we geïnventariseerd en gebundeld om samen met de kennis van Movisie een plaats te geven in het landelijk programma Een tegen eenzaamheid. Zie: www.eentegeneenzaamheid.nl/toolkit/deskundigheidsbevordering/.

Het kenniscentrum Duurzame Zorg van de HAN ontwikkelde een richtlijn voor wijkverpleegkundigen op het gebied van eenzaamheid. De WSDN heeft hieraan verbonden een onderwijsmodule ontwikkeld. Zie: www.han.nl/onderzoek/werkveld/projecten/werkplaats-sociaal-domein-nijmegen/eenzaamheid/

In 2016/2017 is door HAN Sociaal en mede-onderzoekers met een lichte verstandelijke beperking en hun coach het spel Kletsborden ontwikkeld. Dit spel bleek goed aan te sluiten bij vragen van de regionale partners rond het thema eenzaamheid en ook heel bruikbaar om in het onderwijs het thema eenzaamheid en betekenisvol contact te behandelen. In 2017 organiseerde bijvoorbeeld TV Gelderland een kerstuitzending over eenzaamheid, waaraan de WSDN heeft bijgedragen o.m. via de inzet van het spel.

Zie: www.han.nl/onderzoek/nieuws/kletsborden-helpt-diner/ De eerste editie van het spel kende wel nog wat beperkingen en daarom is in 2018 vanuit de WSDN een start gemaakt met de doorontwikkeling van het spel.

STUDENTPROJECTEN

- Onderzoek effecten van Kletsborden (2017);
- Student company Kletsborden (2018).

BIJDRAGE AAN ONDERWIJS

- Gastcollege Integrale aanpak eenzaamheid in de wijk, CMV (2017);
- Gastcolleges eenzaamheid (diverse opleidingen) (2016, 2017 en 2018);
- Kletsborden. Spel over betekenisvol contact (in diverse opleidingen) (2017 en 2018);

- Gastcolleges ervaringsdeskundigheid en participatief onderzoek naar eenzaamheid (2017, 2018);
- Minor zingeving (2016, 2017, 2018);
- Minor creativiteitsontwikkeling (2017, 2018).

KENNISDELINGBIJEENKOMSTEN

Heessels, M. (2016)

Expertmeeting EMMA zorg.
Week tegen de eenzaamheid.
Emma zorg; Den Haag.

Heessels, M. (2016)

Nationaal Eenzaamheid Congres 2016.
Coalitie Erbij; Rotterdam.

Heessels, M., Hermsen, M., Duijf, S., van Asselt-Goverts, I., & A. Prudon. (2016)

Kletsborden. Spelen met aandacht voor elkaar.
Workshop Kennisplein gehandicaptensector.

Heessels, M., Damoiseaux, D., & Braun, M. (2016).

Experiencing Loneliness,
ESWRA, Lissabon.

Heessels, M en Hermsen, M. (2016).

Presentatie over ervaringsdeskundigheid (LWP en Uppies) Summercourse GGM.

Heessels, M. & Prudon, A. (2016)

HAN SOCIAAL Kennislunch.

Kletsborden: product van participatief onderzoek. HAN: Nijmegen.

Heessels, M. & Prudon, A. (2017).

Speelruimte maken:

Kletsborden: het spel en het proces.

HAN: Nijmegen.

Heessels, M., Asselt-Goverts, I. Hermsen, M. (2017)

Workshop Kletsborden.

Lectorenplatform: Enschede.

Asselt-Goverts, A.E. & Jansen, C. (2018)

Kletsborden.

Workshop bij Goede Praktijkendag

Tandem, Nijmegen.

Heessels, M. (2018).

Presentatie eenzaamheid in de landelijke Werkplaatsen Sociaal Domein Nijmegen, Den Haag/VWS.

PRODUCTEN

Damoiseaux, D., Van der Heijden, K., Heessels, M., Braun, M., Dankers, T., Kroes, J. (2016).

Samen werken aan een nieuwe blik op eenzaamheid en sociaal isolement. Onderzoek

naar de effecten van de landelijke pilot-training Doorbreek eenzaamheid en sociaal isolement, Nijmegen: Wmo Werkplaatsen.

Heessels, M., Kroes, J.A., Damoiseaux, D., Dankers, T., Braun, M. (2016).

Eenzaamheid en sociaal isolement. Vrijwilligers en professionals werken samen aan een nieuwe benadering. In: Handboek Werken in de wijk. J.P. Wilken & A. Van Bergen. (Eds). Amsterdam: SWP.

Heessels, M., Duijf, S. (2016).

Kletsborden. Een spel met aandacht. HAN: Nijmegen.

Heessels, M., Kroes, J.A., Damoiseaux, D., Dankers, T., Braun, M. (2016).

Eenzaamheid en sociaal isolement. Vrijwilligers en professionals werken samen aan een nieuwe benadering. In: Handboek Werken in de wijk. J.P. Wilken & A. Van Bergen. (Eds). Amsterdam: SWP.

Hal, van, L. Heessels, M., & M. Hermsen. (2017). Leren van elkaars ervaringen. Onderwijshandreiking Ervaringsdeskundigheid. Nijmegen, HAN.

Asselt-Goverts, A. E. van , Heessels, M. M. J. G., Duijf, S. H. J. , Prudon , A., & Slagboom, M. N. (2017). Echt samen...

Onderzoek naar betekenisvolle samenwerking tussen onderzoekers met en zonder lichte verstandelijke beperking. Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan Mensen met Verstandelijke Beperkingen, 43, 177-194.

Heessels, M., Peelen, J. & Hermsen, J. (2017)

Eenzaamheid en Verbondenheid. Deelmodule Veilig ouder worden Lingewaard. Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

blog.han.nl/werkplaats sociaal domein-nijmegen/files/2017/12/Onderwijsmodules-Veilig-Ouder-Worden_Eenzaamheid_DefinitiefMHJP.pdf

VERWORVEN EXTRA FINANCIERING

ZonMw kende in 2017 een subsidie toe aan de HAN, de gemeente Nijmegen, Plury en Bindkracht10 om onderzoek te doen naar de ervaringen van de deelnemers en professionals met het proces van toeleiding naar de WijKring. De WijKring is een groep van ongeveer 9 mensen met een ondersteuningsvraag, die op loopafstand van elkaar (gaan) wonen. Zij helpen elkaar, kijken wat er in de wijk te doen is en wat zij zelf voor de wijk kunnen betekenen.

Zie: www.werkplaatsensociaaldomein.nl/publicatie/verbinding-met-de-wijk

3.7 SAMENWERKEN IN DE SOCIALE BASIS

ACTIVITEITEN

De programmacoördinator van de WSDN is trekker van de landelijke werkgroep Versterken van de Sociale Basis. Via deze werkgroep bundelen de werkplaatsen en Movisie de kennis en inzichten over de Sociale Basis en treden hier gezamenlijk mee naar buiten bijvoorbeeld tijdens het jaarlijks symposium van de werkplaatsen. Vanuit deze werkgroep heeft de programmacoördinator van de WSDN, samen met Movisie, deelgenomen aan de stuurgroep van het landelijk leertraject Versterken van de Sociale Basis van het programma Sociaal Domein. Zie: www.programmasociaaldomein.nl/trajecten/versterken-sociale-basis/ Zij zorgde er voor dat vanuit de verschillende werkplaatsen in het land een bijdrage werd geleverd aan dit leertraject door kennis en inzichten van de werkplaatsen over de Sociale Basis in te brengen in de intervisie- en themabijeenkomsten. Door Movisie is zij geïnterviewd, als een van de experts over de sociale basis, voor de startnotitie 'De sociale basis terug van weggeweest'.

Vanuit het lectoraat Lokale Dienstverlening vanuit Klantperspectief is met Sociale Kwaliteit een theoretisch kader gevonden als paraplu voor de activiteiten van de WSDN in de sociale basis, waarna de naamgeving van het lectoraat is gewijzigd in Versterken van Sociale Kwaliteit.

BIJDRAGE AAN ONDERWIJS

- Gastcollege Ergo in de wijk: Transitiepaden maken (2016);
- Gastcolleges Omgevingsgericht werken, Master Sociale Work (2016, 2017 en 2018);
- Gastcollege sociale plattegrond, CMV (2016);
- Inspiratiecollege Kantelen naar Samenredzaamheid (2016);
- De rol van de ergotherapeut in de wijk (2016);
- Samenwerken aan een Duurzame Civil Society & Stad en Land (2016, 2017 en 2018);
- Gastcollege narratief vraagpatronenonderzoek (2017);
- Participatief Actieonderzoek: een lonkend perspectief voor Sociaal Werk (2017);
- Gastcollege minor De ergotherapeut in de wijk (2017 en 2018);
- Gastles Netwerkanalyse (2017);
- Gastcollege Netwerken in de wijk (2017);
- Gastcollege Sociale Kwaliteit, Master Community Development HU (2018);

- Gastcolleges samenwerking Zorg en Welzijn (diverse opleidingen) (2018);
- Gastcollege De sociale kwaliteit van de wijk. Ergotherapie (2018);
- Gastcollege Werken aan Sociale Kwaliteit (diverse opleidingen) (2018).

KENNISDELINGBIJEENKOMSTEN

Verharen, L. (2016)

De duikbril van prinses Leontien. Gesproken column tijdens themabijeenkomst Zorg- en Welzijnspact Midden- en Zuid-Gelderland. Elst: De Droom.

Verharen, L. (2016)

Kantelen naar samenredzaamheid. Presentatie en Workshop Gemeente West Maas en Waal. 6-6-2016.

Verharen, L. (2016)

Samenwerken, terug naar de eenvoud. Lezing bij 'VDO sluit de wijk in het Hert'. Nijmegen: HAN VDO.

Verharen, L. (2016)

Kwesties en keuzen in wijkgericht werken. Presentatie tijdens symposium werkplaatsen Sociaal Domein. Utrecht: Huis Utrecht.

Verharen, L. (2016)

Samenwerken, terug naar de eenvoud. Lecture on Health Care. Nijmegen: RU & HAN.

Verharen, L. (2017)

De kunst van Samenwerken.
Lezing voor wijkverpleegkundigen, docenten en studenten. Kennismarkt Nijmeegs Leerlandschap.

Verharen, L. (2017)

Waar zorg en welzijn elkaar ontmoeten.
Lezing voor professionals, docenten en studenten. Nijmegen: Sparkcentre Lindenholt.

Verharen, L. (2017)

De Waarde van Welzijn naast Zorg.
Workshop tijdens Good Practice Day Inter-lokaal/ Tandem, Nijmegen.

Verharen, L. (2017)

De Waarde van Welzijn.
Keynote tijdens Good Practice Day Inter-lokaal/ Tandem Nijmegen.

Verharen, L. (2017)

Sociale Kwaliteit en Vrijwilligers.
Presentatie tijdens studiedag voor vrijwilligers. Centrum voor Ontmoeting in Levensvragen. Sterker Sociaal Werk, Nijmegen.

Verharen, L. (2018)

De kunst van samenwerken.
Key-note bij evenement Helden om de Hoek, vrijwilligerscentrale Doetinchem.

Verharen, L. (2018)

Werkzame principes in samen werkend leren over de eigen grenzen heen.
Presentatie voor bestuurders Bindkracht10, Sterker Sociaal Werk en HAN Social Work.

PRODUCTEN

Jansen, E., Sprinkhuizen, A., Veldboer, L.

Verharen, L. & De Waal, V. (2016)

Kwesties en keuzen in wijkgericht werken.
Essay. Utrecht: Movisie.

Jansen, E. (2017).

Handig kader voor wijkprofessional:
Capability approach schept mogelijkheden in de wijk. Sozio, 2017(2), 10-13.

Jansen, E., Veldboer, L., Verharen, L. (2017)

Samenwerken met informele netwerken als opdracht. In: Jansen, E., Sprinkhuizen, A., Veldboer, L. Verharen, L. & De Waal, V. Kwesties en keuzen in wijkgericht werken. Utrecht: Movisie.

Pelt, M. & Repetur, L. (2018)

De sociale basis terug van weggeweest.
Utrecht: Movisie.

Verharen, L. (2017)

Being there. Samenwerken aan het versterken van Sociale Kwaliteit. Nijmegen: HAN.

3.8 ARMOEDE

ACTIVITEITEN

Met name vanuit het netwerk in Heumen en in Nijmegen begonnen zich vanaf 2017 de contouren af te tekenen voor een nieuwe programmalijn voor de WSDN over armoede. Omdat hier in de begroting van de WSDN geen ruimte voor was zijn de eerste initiatieven volledig vanuit co-financiering door de HAN en partners van de grond gekomen.

De WSDN sloot zich aan bij het Platform Armoede in Nijmegen en het Platform Armoede en Schulden in Heumen. In 2017 organiseerde de WSDN samen met de gemeente Nijmegen en stichting Gast De dag tegen de armoede.

Door een subsidie van ZonMw kon een eerste samenwerking rond dit thema vorm krijgen in een project over financiële zelfredzaamheid van jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking met Bindkracht10, de gemeente Nijmegen en HAN Sociaal.

Vanuit de opleiding MWD van de HAN, Bindkracht10, de Rabobank, gemeente Nijmegen en Radboud universiteit werd geïnvesteerd in

het ontwikkelen van een project voor gezinnen in armoede over zakgeld. Zie: rvnhub.nl/zakgeldproject/

Een van de docent-onderzoekers die ook aan de WSDN verbonden is ontwikkelde het spel Kansen Keren. Een spel om in gesprek te gaan over sociale ongelijkheid.

Samenwerking op dit thema werd ook gevonden bij de Zorgalliantie, een netwerk van maatschappelijke organisaties in de regio van de HAN. Zorgalliantie en WSDN organiseerden gezamenlijk een uitwisseling ter inspiratie door BindKracht-in-armoede in Antwerpen te bezoeken. Samen met de werkplaatsen in Utrecht en in Twente werd gewerkt aan een subsidieaanvraag voor een project over het signaleren, bespreekbaar maken en doorbreken van armoede (die in 2019 ook werd gehonoreerd door SZW) waarbij ook wordt samengewerkt met Bindkracht in Antwerpen.

STUDENTPROJECTEN

- VerhalenkamerNijmegen.nl; Leren omgaan met geld (2017);
- Photovoice en Financiële zelfredzaamheid van kinderen (2018);
- Armoede- Heumen (2018);

KENNISDELINGSBIJEENKOMSTEN

Jansen, C. & Verharen, L. (2017)

Organisatie van en presentatie tijdens Dag tegen de Armoede, Nijmegen.

Jansen, C. & Verharen, L. (2017)

Ronde tafelgesprek over armoede. Zorgalliantie, Boszicht, Nijmegen.

Jansen, C. (2017) Presentatie

ZakgeldProject.

Leerlab Armoede en schulden, Nijmegen.

Jansen, C. (2017)

Presentatie ZakgeldProject.

Talent in de regio. RVN@, Nijmegen.

Jansen, C., Ansari-Arefa, B., Verharen, L. (2017)

Signaleren en bespreekbaar maken van armoede.

Proeverij van workshop tijdens Lokaal Compliment, Vrijwilligersacademie, Nijmegen.

Verharen, L. (2017)

Signaleren en bespreekbaar maken van armoede.

Presentatie netwerk Informele Zorg, Nijmegen.

Ansari, B. en C. Jansen (2018).

Kansen Keren.

Workshop tijdens symposium Zingeving.

Nijmegen: Sterker-HAN.

Jacobs, M. & Verharen, L. (2018)

Signaleren en bespreekbaar maken van armoede.

Workshop tijdens congres Armoede in de Klas. Preventieplatform Jeugd Achterhoek Oost.

Jansen, C. (2018).

Zakgeldproject.

Presentatie GGd (Gezonde wijken), Nijmegen.

Verharen, L. (2018)

Armoede en Jeugd.

Presentatie Sociale Raad Aalten.

Verharen, L. (2018)

Deelname klankbordgroepbijeenkomsten Kinderen in Armoede.

Den Haag: ministerie van SZW.

PRODUCTEN

Jansen, C. (2018)

Kansen Keren. Spel over sociale ongelijkheid.

www.kansenkeren.nl

RVN@ (2017)

rvnhub.nl/zakgeldproject/

Verharen, L. (2018)

Armoede en gezondheid. Videoboodschap voor congres GGD Gelderland Zuid.

Zorgalliantie.nu! (2018)

Leersafari: inspirerende aanpak Bind-Kracht in armoede. zorgalliantie.com/leersafari-inspirerende-aanpak-armoede-bind-kracht/

VERWORVEN EXTRA FINANCIERING

ZonMw kende in 2017 een subsidie toe voor een praktijkgericht onderzoek naar Financiële zelfredzaamheid van jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking.

Resultaten hiervan (waaronder webfilmpjes) zijn te vinden op: www.han.nl/onderzoek/werkveld/projecten/aanzet-met-geld/

Bindkracht10, de HAN en Rabobank Rijk van Nijmegen maakten het Zakg€ldProject financieel mogelijk.

4. VERLENGING

2019

De WSDN kreeg vanuit VWS de ruimte om de werkplaats door te ontwikkelen in 2019. Deels bestond dat uit continuering van de activiteiten uit 2016-2018 en tegelijkertijd werd gewerkt aan uitbreiding van het netwerk en het ontwikkelen van een gedragen kennisagenda voor 2020-2022.

4.1 CONTINUERING VAN DE ACTIVITEITEN

Het programma van 2016-2018 kreeg een vervolg in 2019 waarbij een sterk accent lag op kennisdeling van de opbrengsten uit voorgaande jaren via bijeenkomsten en producten.

Zo werd de Heumense aanpak Eenzaamheid opgeleverd. Samen met Movisie werd een handboek 'In gesprek over eenzaamheid' gemaakt, met een Visuele Routekaart, Train de Trainer en creatieve werkvormen (gepubliceerd in 2020). Met een investering vanuit de HAN kon het spel Kletsborden (een spel over betekenisvol contact) worden door ontwikkeld, inclusief een webapplicatie (lancering 2020). Tevens werd een artikel gepubliceerd in het Journal of Social Intervention over het inclusieve onderzoek bij het ontwikkelen van het spel.

Door Movisie en de WSDN werd een podcast gemaakt over sociale kwaliteit in de sociale basis, geïnspireerd op de lessen uit drie jaar WSDN. De ervaringen met het samen werken in de sociale basis aan de aanpak van eenzaamheid werden verwerkt in een essay over sociale kwaliteit van de sociale basis, dat we samen schreven met Judith Wolf van de academische werkplaats Impuls. Vanuit de landelijke werkgroep Versterken van de Sociale Basis schreef de WSDN mee aan het essay De sociale basis het investeren waard.

Vanuit de landelijke werkgroep Lerende Praktijken schreef de WSDN mee aan het rapport Leernetwerken Werkplaatsen Sociaal Domein. De inzichten uit de programmatische sociale leerprocessen in Venlo kregen hierin een plaats.

De nieuwe programmatische armoede kreeg in samenwerking met de Zorgalliantie in 2019 stevig gestalte. Naast een verhelderingskamer over de vragen van partners in de regio over dit thema en voor het eerst uitvoeren van het ZakgeldProject in Nijmegen werd in samenwerking met regionale partners ook een Armoede Experience ontwikkeld: Een workshop met impact voor vrijwilligers en studenten die (nog) weinig beeld hebben bij armoede. Op basis van persoonlijke ervaringen van mensen met armoede werd een

overdraagbare beleving gecreëerd. Ook werd een artikel gepubliceerd over de ontwikkeling van het Zakg€ldProject in het Journal of Social Intervention en verscheen een artikel over een spelvorm om sociale ongelijkheid bespreekbaar te maken in het Vakblad Sociaal werk.

Het thema Passend onderwijs en Passende arbeid verbreedde zich qua netwerk (voorheen enkel partners uit Nijmegen, nu partners uit de hele regio), thema (Jongeren Inclusie en Participatie) en aanpak. De aanpak die hier al werkende ontstond (arena voor partners die actief bijdragen aan de ontwikkelingen en tribune voor de partners die de ontwikkelingen willen volgen) en mede geïnspireerd is op de werkwijze van de Zorgalliantie werd als voorbeeld gebruikt voor de doorontwikkeling van de werkwijze in de WSDN.

Vanuit de programmalijs Evaluatie van effecten werd in samenspraak met partners en het onderwijs gekeken hoe vanuit het accent op meten meer het accent op evalueren gericht op gezamenlijk leren en ontwikkelen kan komen te liggen. Een artikel werd gepubliceerd in het Journal of Social Intervention over een literatuurstudie naar meetinstrumenten voor empowerment.

In 2019 zijn vier subsidies toegekend die een extra impuls geven aan de ambities van het netwerk van de WSDN voor ontwikkelingen op het gebied van eenzaamheid (NWO), armoede (SZW), het Zakg€ldproject (KIEM), sociale basis (RAAK Publiek) en een HAN-promotiebeurs op het thema sociale cohesie.

4.2 DOORONTWIKKELING VAN DE WSDN

Met de doorontwikkeling van de WSDN werd ingezet op het uitbreiden van het netwerk met nieuwe partners en het ontwikkelen van een nieuwe kennisagenda voor 2020-2022. Hiervoor hebben de lector en associate lector die aan de WSDN verbonden zijn een tour gemaakt langs gemeenten: Nijmegen, Heumen, Arnhem, Peel en Maas, Venlo, De Liemers, Overbetuwe, Lingewaard en Cuijk/Grave/ Mill. Tevens voerden zij het gesprek over het vervolg van de WSDN met het management en relatiemanagers bachelor Social Work, Pedagogiek en Ergotherapie en de masters Social Work en Pedagogiek van de HAN, met de programmacoördinator van de Zorgalliantie en Centre of Expertise Krachtige Kernen, met de coördinator van de werkplaatsen en labs van de HAN en met de coördinatoren van de academische

werkplaatsen in Nijmegen: Impuls (maatschappelijke zorg), Amphi (Publieke Gezondheid) en Inside-out (Jeugd). Vanuit activiteiten die hoorden bij de continuering van de WSDN (zie 4.1) voerden de verschillende thematrekkers gesprekken over het vervolg met maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen; vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, professionals, docenten en onderzoekers. Uit al deze gremia werden personen benaderd en gevonden om deel te nemen aan een programmacommissie (WSDN). Naast acht vertegenwoordigers van gemeenten (Nijmegen, Arnhem, Liemers, Heumen, Overbetuwe, Lingewaard, Venlo, Cuijk/Grave/Mill) zijn dat vertegenwoordigers van de vrijwilligerscentrale Nijmegen, het werkbedrijf Nijmegen, Bindkracht 10, ZorgAlliantie, Forte Welzijn, Synthese en vier ervaringsdeskundigen. Alleen de gemeente Peel en Maas besloot niet langer een centrale speler in de WSDN te zijn en stelde voor dat de gemeente Venlo en de welzijnsorganisatie Synthese namens heel Noord-Limburg de relatie zouden onderhouden.

Uit het geheel aan input uit al deze gesprekken werden rode draden gehaald voor de kennisagenda die zijn voorgelegd aan de programmacommissie en werd in gezamen-

lijkheid een kennisagenda vastgesteld (zie paragraaf 5). Samen werken, evalueren en leren voor Sociale Kwaliteit in de Sociale Basis bleek de verbindende paraplu voor de partners in de WSDN. Ook werd een nieuwe werkwijze vastgesteld. Waar voorheen per gemeente een thema werd gekozen, wordt vanaf 2020 op regionaal niveau samengewerkt aan thema's binnen de overkoepelende paraplu. De thema's liggen niet vast, maar volgen de ontwikkelingen in de praktijk en waar de energie van partners zit om aan te werken. Voor ieder thema wordt een regionaal leeratelier ingericht waarbinnen via arena- en tribunebijeenkomsten⁴ samen vragen rond het thema worden gearticuleerd en activiteiten ontplooit om in de eigen lokale context verder te kunnen komen met dit thema en regionaal de lessen die daaruit getrokken worden met elkaar te delen en te verdiepen.

De mogelijkheden voor studenten om te participeren in de ontwikkelingen is vergroot door de WSDN te verbinden aan gemeenten waar de HAN een werkplaats of lab (onderwijs in een wijk of dorp) heeft of wil vestigen. De WSDN verbindt zich aan landelijke werkgroepen van de werkplaatsen en KAMZO (samenwerkingsverband kennisinstututen) om

⁴ Model van de Arena en Tribune is ontleend aan: Zorgalliantie.nu

deze regionale kennis in te brengen en te verbinden aan kennis van andere werkplaatsen en KAMZO en om deze landelijke kennis in te kunnen brengen in de regionale leerateliers.

4.3 RESULTATEN 2019

STUDENTPROJECTEN

- Communitybuilding bij de aanpak van armoede;
- Culturele factoren in de financiële opvoeding;
- WSDN-Heumen-Armoede;
- Kleinschalig wonen met dementie;
- Ontwikkelen leerwerkplaats Heumen;
- Een goede buurt(t).

BIJDRAGEN AAN ONDERWIJS

- Gastles Samen werken aan inclusie en de capability benadering. Social Work;
- Gastles Effectencalculator;
- Bijdrage aan de ontwikkeling van de module Empowerment. Social Work;
- Organisatie 50€-week. MWD;
- Workshop Kansen Keren bij minor Preventief werken met risicjongeren;
- Gastcollege Actieleren;
- Gastcollege netwerken en partnerschappen;

- Gastcolleges over Sociale Kwaliteit (diverse opleidingen);
- Gastcollege Omgevingsgericht Werken. Master Social Work;
- Panellid symposium 'Opgroeien en opvoeden in armoede'. Bachelor Pedagogiek.

KENNISDELINGSBIJEENKOMSTEN

Ansari, B. & C. Jansen. (2019)

Kansen Keren.
Presentatie tijdens Insciencefestival Nijmegen.

Ansari, B. & C. Jansen. (2019)

Kansen Keren.
Workshop bij Symposium Health.

Ansari, B. & C. Jansen. (2019)

Workshop Signaleren en bespreekbaar maken van armoede. Forte Welzijn.

Ansari, B. & C. Jansen.

Workshop Zakgeldproject.
Goede Praktijkendag Bindkracht10.

Ansari, B. & Diest, van. J. (2019).

Workshop Kansen Keren bij de conferentie Gelijke Kansen.

Ansari, B. & Diest, van. J., Jansen, C., Lakerveld, J. & L. Verharen. (2019).

Landelijke Inspiratiedag Signaleren, bespreekbaar maken en doorbreken van armoede.

Ansari, B. & Diest, van. J., Jansen, C., W.Koebrugge., Lakerveld, J., Verharen. & E. Vriezenkolk. (2019).

Verhelderingskamer Samen aan de slag tegen armoede.

Ansari, B. & J. Lakerveld. (2019).

Workshop Signaleren en bespreekbaar maken van armoede bij Forte Welzijn. Vrijwilligerscentrale Nijmegen.

Brummel, A. (2019).

In verbinding met de wijk; statushouders Gemert-Bakel. Training vrijwilligers van de LEVgroep, Gemert.

Brummel, A. (2019).

Samenwerken aan verbinding in de wijk. Workshop tijdens de Goede Praktijkendag van Bindkracht10, NEC stadion te Nijmegen.

Brummel, A., & Spierings, D. (2019).

Community of practice gebiedsgericht werken, Arnhem.

Cheung, Y., Jansen, C. & J. Lakerveld. (2019).

Kick-off 50€-week.

Diest. Van J. & C. Jansen. (2019)

Kansen Keren.

Workshop bij het Landelijk Democratiefestival.

Heessels, Meike & Angela Prudon. (2019)

Kletsborden, 's-Heerenloo, Druten

Heessels, Meike. (2019).

In gesprek over eenzaamheid., Wijkconferentie Oog voor Elkaar Oost, Nijmegen.

Heessels, Meike. (2019).

Actieplan eenzaamheid Heumen. Werkconferentie. Malden.

Heessels, Meike. (2019).

Advies eenzaamheid, Wijchen, kerngroep zorg.

Heessels, Meike. (2019).

Ervaringsdeskundigheid serieus nemen, Armoedeplatform, Malden.

Heessels, Meike. (2019).

Landelijke bijdrage van de HAN in onderzoek en praktijken rondom eenzaamheid, VOM, Arnhem.

Heessels, Meike. (2019).

Presentatie Werkplaats Sociaal Domein Heumen aan VWS VNG en landelijke werkplaatsen.

Heessels, Meike. (2019).

Update eenzaamheid: wat nu?
Werkconferentie, Malden.

Heessels, Meike, Verharen, Lisbeth (2019)

Sociale Kwaliteit in de Sociale Basis.
Deelsessie symposium Werkplaatsen Sociaal Domein.

Heessels, Meike. (2019).

Eenzaamheid en Sociale Kwaliteit.
Lectorenplatform, Haarlem.

Heessels, Meike. (2019).

Inclusieve aanpak van eenzaamheid vanuit sociale kwaliteit.
Conferentie Werkplaatsen Sociaal Domein, Utrecht.

Heessels, Meike. (2019). Lerende aanpak
Eenzaamheid, VWS, Den Haag.

Jansen, C. (2019)

Kansen Keren.
Workshop bij ROC Nijmegen.

Meesters, J. (2019).

Ruimte voor opgroeien.
Presentatie en Workshop op symposium: 'Mogelijkheden zien: het operationaliseren van de capability approach in zorg en welzijn'. Nijmegen.

Noordink, T. (2019).

Het meten van Empowerment: Kwaliteitsstandaarden voor het ontwikkelen van meetinstrumenten voor empowerment.
Gepresenteerd op het Lectorenplatform 2019. Haarlem: Nederland.

Verharen, Lisbeth (2019)

De waarde van ervaringsdeskundigheid in het doorbreken van schulden.
Debatavond gemeenten Wijchen en Druten.

Verharen, Lisbeth (2019)

De Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen.
Werkbezoek landelijk voorzitter WSD, VWS en VNG.

Verharen, Lisbeth (2019)

Masterclass Bindkracht in armoede.
Zorgalliantie.

Verharen, Lisbeth (2019)

Netwerksamenwerking in de wijk.
Visiebijeenkomst gemeente Heumen.

Verharen, Lisbeth (2019)

Ontmoeten in de wijk.
Ontmoetfestival Lindenholt.

Verharen, Lisbeth (2019)

Werken aan Sociale Kwaliteit.
Jaarlijkse studiedag Synthese.

Verharen, Lisbeth (2019)

Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen,
Agendavorming 2020-2022.
Leerkring Overbetuwe.

Verharen, Lisbeth. (2019)

Themabijeenkomst eenzaamheid. Overasselt.

Verharen, Lisbeth (2019)

De Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen.
Academische Werkplaats Jeugd Inside out.

Verharen, Lisbeth (2019)

Sociale Kwaliteit voor een sterke
Sociale Basis.
Tweedaagse lectorenplatform Sociaal Werk.

Verharen, Lisbeth (2019)

Waarderend Onderzoeken doe je samen.
Landelijke uitwisseling ZonMw- projecten
Aan de slag met preventie in Tiel.

Walraven, G., Jansen, E. et al. (2019).

Agenderen van Sociale Kwesties.
Workshop tijdens Conferentie Werkplaatsen
Sociaal Domein, Utrecht, 25 november.

PRODUCTEN

Engbersen, R., Repetur, L., Sprinkhuizen, A., Jager-Vreugdenhil, M., Verharen, L. (2019)

De Sociale Basis: het investeren waard.
www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2019-02/De-sociale-basis-het-investeren-waard.pdf

Heessels, M., Hermsen., M., Duijf, S., Slagboom, N., Asselt-Goverts, I., & Prudon, A. (2019).

Vliegen in het donker. Van waarden naar
handelingsnormen in inclusief onderzoek.
Journal of Social Intervention: Theory and
Practice, 28(1), pp.20–38.

Heessels, M. (2019).

Heumense aanpak Eenzaamheid.
Interne publicatie gemeente Heumen.

Heessels, M., Talma, M. & Den Hollander, M. (2019). In gesprek over eenzaamheid.
Movisie en Werkplaats Sociaal Domein
Nijmegen. Zie: www.movisie.nl/training/trainingen-om-eeenzaamheid-bespreekbaar-te-maken

Heessels, M., & R. Elderhuis (2019).

Cursistenhandleiding bijscholing omgaan met eenzaamheid onder ouderen.

Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen en HAN.

Heessels, M., & R. Elderhuis (2019).

Trainershandleiding bijscholing omgaan met eenzaamheid onder ouderen.

Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen en HAN.

Jansen, C. & N. Notten, Kansen Keren door sociologische verbeeldingskracht (2019).

Vakblad Sociaal werk, 20(4), 26-28.

Jansen, C., Ansari, B., Geelen, M. & L. Verharen.

Waar een klein project groot in is. Constructie van een interventie door doen en dialoog. Journal of Social Intervention: Theory and Practice 2019 – Volume 28, Issue 7, pp. 1–8.

Jansen, E., Pas, S. van der, & Lange, G. de (2019). Rapport Leernetwerken Werkplaatsen Sociaal Domein. Werkplaatsen Sociaal Domein.

Noordink, T., Verharen, L., Schalk., R. & Van Regenmortel, T. (2019). De totstandkoming van meetinstrumenten van

empowerment onder de loep. Instrumentontwikkeling volgens de kwaliteitsstandaarden, een kritische beschouwing. Journal of Social Intervention: Theorie and Practice, 28 (4), 24–47.

Verharen, L. (2019)

Hoe versterk je de sociale kwaliteit van buurten en Wijken?

Podcast Movisie www.youtu.be/fm6aG2b_y-g

Verharen, L. Heessels, M., Jansen, C. en Wolf, J. (2019)

Sociale Kwaliteit voor een sterke Sociale Basis. www.socialevraagstukken.nl/wp-content/uploads/Sociale-Kwaliteit-in-de-Sociale-Basis-.pdf

WSDN (2019) Kennisagenda 2020-2022.

www.han.nl/onderzoek/werkveld/projecten/werkplaats-sociaal-domein-nijmegen/

VERWORVEN EXTRA FINANCIERING

Het ministerie van SZW heeft in 2019 subsidie toegekend voor een tweejarig project van de WSDN samen met WSD Twente en WSD Utrecht om in drie lokale contexten in de regio's van de werkplaatsen een aanpak te ontwikkelen voor het signaleren, bespreekbaar maken en doorbreken van armoede.

In 2019 heeft de HAN een promotiebeurs toegekend aan docent-onderzoeker Carolien Terhorst. Het promotietraject naar sociale cohesie en sociale inclusie is verbonden aan de WSDN en draagt bij aan kennisontwikkeling over Sociale Kwaliteit. Promotor is prof. dr. Prof. Dr. Marieke van den Brink van de Radboud Universiteit en co-promotoren zijn dr. Lisbeth Verharen van de HAN en dr. Kathrine van den Bogert van de Radboud Universiteit.

Vanuit SIA is in 2019 een RAAK-Publiek subsidie toegekend voor het project Sociaal Werk op alle niveaus. In dit project werken de HAN, Movisie, Synthese, Buurteam Venlo, Ons Welzijn en Buurtplein samen aan het ontwikkelen voor een houvast voor sociaal werkers in de sociale basis om tot een goede afweging te komen in de keuze voor individuele dan wel collectieve aanpakken.

Vanuit SIA is in 2019 een KIEM subsidie toegekend voor de doorontwikkeling van het Zakgeldproject in samenwerking met Bindkracht10 en de gemeente Nijmegen.

NWO kende in 2019 een subsidie toe voor een living lab waarin HAN, Radboud Universiteit en TU Eindhoven samenwerken

aan het combineren van logistieke mogelijkheden en sociale vraagstukken. De WSDN en de Werkplaats Sociaal Domein Twente leveren een bijdrage aan dit project door expertise op het thema eenzaamheid in te brengen.

5. DOORKIJKJE

2020-2022

5.1 WERKEN AAN SOCIALE KWALITEIT IN DE SOCIALE BASIS

De partners in de WSDN hebben er voor gekozen de komende jaren gezamenlijk in te zetten op het versterken van sociale kwaliteit in de sociale basis in de regio van de WSDN. Met de sociale basis bedoelen wij het geheel aan vrij toegankelijke informele en formele diensten, voorzieningen en relaties in de leefomgeving van mensen, waardoor mensen tot hun recht kunnen komen.

We kijken hoe de sociale basis (het collectief) bij kan dragen voor de mogelijkheden van individuen (volwassenen en jeugdigen) om te participeren op een manier die hen goed doet en die hen past en waardoor zij ook van betekenis kunnen zijn voor die sociale basis. Dat doen we door integraal te werken aan de vier voorwaarden van Sociale Kwaliteit:

- sociaal economische zekerheid (basisbehoeften zoals werk, inkomen, wonen, veiligheid);
- sociale inclusie (toegankelijkheid en responsiviteit van groepen, organisaties en systemen);

- sociale cohesie (verbondenheid op basis van respect, erkenning en wederkerigheid);
- sociale empowerment (mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling en zelfbeschikking ondersteunt door sociale relaties en structuren).⁵

Sociale kwesties zoals eenzaamheid of armoede zullen de aanleiding zijn, maar in de activiteiten van de werkplaats willen we dit steeds vertalen naar wat dat betekent voor het werken aan deze vier voorwaarden.

Werken aan Sociale Kwaliteit dient op alle niveaus te gebeuren: het individu, het gezin, het sociaal netwerk, groepen, wijken, bedrijven, dorp/ stad en organisaties, structuren en systemen. En met alle (informele en formele) partijen: inwoners (volwassenen en jeugdigen), vrijwilligers, professionals, studenten, docenten, onderzoekers, ondernemers, werkgevers, managers, bestuurders, gemeenteambtenaren. Uit verschillende domeinen: welzijn, zorg, wonen, werken inkomen, sport. Daarbij hebben we aandacht voor de sociale en de fysieke omgeving. De hoe-vraag staat centraal: Hoe kunnen we op al die niveaus en met al die partijen samenwerken, evalueren en leren in het werken aan sociale kwaliteit?

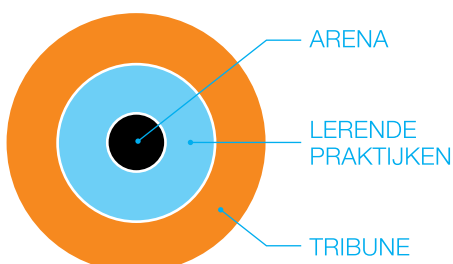
⁵ Zie: <https://socialquality.org/about-iasq/iasq-basics/> ; Verharen (2017) Being there. Samen werken aan het versterken van sociale kwaliteit. Nijmegen: HAN; Wolf, J. (2016) Krachtwerk. Methodisch werken aan participatie en zelfregie. Bussum: Uitgeverij Coutinho

5.2 WERKWIJZE

Aan de hand van sociale kwesties werken we aan sociale kwaliteit. Dat doen we in leerateliers. De netwerkpartners kunnen per sociale kwestie kiezen of zij bij het leeratelier betrokken willen zijn door:

- actief in de Arena te acteren (actief betrokken bij het samen werken, evalueren en leren);
- de ontwikkelingen via de Tribune te volgen.

In de arena worden de vragen rondom de kwesties gearticuleerd en bedacht hoe en in welke lerende praktijken we aan die vragen kunnen werken. Aan iedere kwestie is een onderzoeker verbonden als trekker voor het leeratelier. Zij zorgt ervoor dat de geleerde lessen uit de lerende praktijken worden verzameld en aan elkaar worden verbonden om in de arena deze met elkaar op een hoger plan te tillen (van lokale naar regionale kennis). In tribuneactiviteiten delen de deelnemers aan de arena de geleerde lessen met andere betrokken bij het leeratelier.

Een leeratelier in schema

De programmacommissie draagt zorg voor de doorontwikkeling van de regionale kennisagenda en de ontwikkeling van leerateliers. In landelijke themagroepen van de werkplaatsen sociaal domein brengen we de kennis en inzichten uit de leerateliers in om deze te verbinden aan kennis en inzichten uit andere regio's. Dat kan leiden tot gezamenlijke publicaties en producten. Tevens worden de kennis en inzichten die in deze landelijke werkgroepen worden gedeeld ingebracht in de leerateliers van onze regio. Vooralnog participeert de WSDN in de themagroepen 'Versterken van de sociale basis', 'Lerende praktijken' en 'Armoede'.

5.3 DE LEERATELIERS

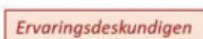
Op basis van de inventarisatie in het regionaal netwerk in 2019 starten we met leerateliers voor de volgende sociale kwesties:

- Armoede en schulden;
- Eenzaamheid en betekenisvol contact;
- Samen wonen in de wijk;
- Jongeren met een ondersteuningsbehoefte, inclusie en participatie (JIP);
- Evalueren van sociale interventies.

Binnen iedere kwestie richten we ons op het werken aan de vier voorwaarden van sociale kwaliteit. De kwestie is de aanleiding. De kwesties zijn niet in beton gegoten of strikt te onderscheiden. Het is een dynamische agenda van kwesties. Kwesties kunnen een ander karakter krijgen, samengevoegd worden, vervallen en er kunnen nieuwe kwesties gekozen worden. De constante in de regionale kennisagenda is het werken aan de vier voorwaarden voor sociale kwaliteit in de sociale basis.

In het leeratelier wordt in gezamenlijk overleg tussen de deelnemers bedacht en besloten wat de activiteiten in de arena en de lerende praktijken zullen zijn en welke tribune-activiteiten worden aangeboden. De programmacommissie adviseert gevraagd en ongevraagd de participanten van de leerateliers. Zoals voorgaande jaren wordt vanuit de ambities van de partners van de leerateliers waar mogelijk en nodig gezocht naar extra financiering om een impuls te geven aan het realiseren van de ambities.

PROGRAMMACOMMISSIE

INFO@WERKPLAATSENSOCIAALDOMEIN.NL

@SOCDOMEIN

WWW.WERKPLAATSENSOCIAALDOMEIN.NL/WERKPLAATSEN/NIJMEGEN